

EL VALLÉS

Setmanari autonomista

Preus de subscripció

ESPANYA, trimestre, ... 1:50 Ptas.
 EXTRANGER, semestre. . . . . 4:50 »
 Número corrent, 10 cèntims. Atrassat, 20 id.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Lletjós, 31. — GRANOLLERS

Anuncis y reclams, á preus convencionals.

No s'admeten escrits sense firma.

ELS ORIGINALS NO 'S TORNEN

Jugada per taula

En Moret está tranquil ó bé al menys ens ho vol fer creure. Ab la lley de les jurisdiccions al carrer y el decret de dissolució de les Corts á la butxaca, desembrassat d'aquell tarambana d'en Romanones, y contant ab un ministeri de remendo, ab mitjes soles noves, encare arrossegará un quant temps el carro de les prebendes. El rey te altre feyna y ab un home de confiança com en Moret bé pot dormirhi. Tot anirá com una seda fins que 'ls vots, que serán trumfos, de tot Catalunya aixequin la protesta solemnia contra aquest réjim de privilegis y d'exempcions, contra aquesta burocracia que xucla constantment la vida de les regions amarrada á la mamella ministerial. En Moret, ho veu aixó y per molt llech que's sigui, desseguida se li veu l'orella. Es aparent la tranquilítat de que fa gala; ens ho vol fer creure, ja ho hem dit, que dorm confiadament y sinó, veyemho.

Ell té el decret de dissolució firmat per el Monarca; pot fer Corts noves, per lo tant, quant vulguí, y espera. ¿Perqué? ¿Per la calor? Cá. En aquets temps, que de tot se dup-ta, ningú el creurá. En Moret, ben clar, tarda á dissoldre les Corts per el fantasma de la Solidaritat Catalana. Aixís tal com raja y res més.

Molts se dirán: —"Bé: si fos per aixó aquest compás d'espera, si realment li fa por aquest *montón* de carlistes y republicans y catalanistes, ó se 'n hauría anat á casa deixant el mort á n' en Maura, ó ja les eleccions estarfen en dansa, perquè quan mes tardí á convocarles mes fort será el lligam que uneixi á les oposicions vritat de la terra catalana". — ¡Ah! Equivocat. Precisament aquí está el *busilis*. A veure si ho esbriném.

L'únich polítich, dels que per la seva significació, deixá de cumplir ab la obligació, com á representant de Barcelona, de combatre el famós projecte de lley que tant rebombori armá, fou el revolucionari Lerroux. Feu més el vermell orador. S'estava á Cartagena, y mentres els republicans de tot arreu concorrien ab els seus penons y ses ensenyas á la Festa del Homenatge, en Lerroux falsament informat, del resultat d'aquella, deya que se *alegraba del fracaso*, com hauría exclamat qualsevol Bivona ó qualsevol perfecte ministerial. Aixís donchs, conegudes les simpatfes del diputat per Barcelona, per el projecte de lley d'en Moret, y, haventse posat darrerament devant del mateix Salmeron en la qüestió de la Solidaritat; sapigut que no s'ha cobert, ni de bon tros un xich, l'empréstit

que feya pera fundar un diari republicá, y havent aparegut després de les festes del Homenatge el cartell anunciador del diari "El Progreso" dirigit por D. A. Lerroux; un, de tantes coses, en treu una conseqüencia: que el nou diari dirigitá tots sos atachs á la Solidaritat Catalana per encárrech d'en Moret.

No siguém impacients. Ja ho veurém. Per aixó se retrassen les eleccions, no hi ha dubte.

¡Y encare dirán que en Lerroux no es ministerial!

Ferrán CANELLAS.

*****

Clar y Catalá

Vaga general.—La premsa catalanista y el procés de Montjuich, la qüestió de la capella protestant y la manifestació contra «La Publicidad.»

L'argument que pretent fer dient que las classes conservadoras obsequiavan als soldats durant la vaga general, es de lo més poca solta que may he llegit. En primer lloch ¿que tenen que veure ab nosaltres las *clases conservadoras*? Es que qualsevol, pel sol fet de tenir un establiment de queviures, ó de begudas ó de menjars, te de ser forsosament *clase conservadora* com ell diu, ó catalanista com vol suposar?, y en el segon lloch ¿que te d'estrany qu'els vehins de Barcelona procuressin afavorir als pobres soldats, trets de casa seva pera portarlos al quartel, y trets del quartel pera portarlos al carrer? Ells cap culpa hi tenían de lo que passar; el govern els hi había substituít l'eyna de treball per l'arma de mort, y ells no eran responsables de res. Ben segur que més s'haurfan estimat está al caliu de la llar, al costat de sas families, que no pas aguantar la pluja y la serena pels carrers de Barcelona; y en tal cas ¿se pot fer un cárrech de que s'els hi oferís un vas de ví, ó s'els hi obrissin las portas d'un establiment pera evitalshi que tomessin la pluja, que va caure durant bastants dias d'aquella trista setmana?

La culpa venfa de més amunt, y es una verdadera calúnnia lo que'n Lerroux escriu en el següent párrafo:

"Después corrió la sangre, sangre del pueblo, porque la pobre soldadesca sugestionada, nerviosa, irritada por la inacción y el silencio del fusil que aprataban sus manos, con fútiles protestos persiguió á la plebe y la acuchilló hasta después de rendida en tierra por el plomo fratricida."

No, no pot ser. La causa de la sanch que se vessar foren las ordres rebudas de molt amunt. El soldat no es més qu'un arma: el govern es la ma que l'empanya, el dit que

la fa disparar. Si de Madrid haguessin donat ordres de contemporanisar ab el poble, las tropas no haurfan disparat; y en prova allá va el següent fet:

Era un dels primers anys en que se celebrava la festa del primer de Maig. S'había proclamat l'estat de siti, y un batalló de infantaría estava format á la Rambla de Catalunya, aprop del carril de Sarriá. Jo baixava ab dos ó tres amichs per l'acera de Eldorado y al arriivar al cap de la columna un oficial ens va indicar, ab molta cortesia la conveniencia de que'ns retiessim, puig d'un gran grupo colocat en actitud hostile al estrem de la Rambla de Canaletas, podía sortir algun disparo y ferirnos. Després vaig saber que més avall s'habían sentit trets, y que habían ferit á un inspector de policia devant del carril de Sarriá; per aixó aquell oficial m'indicaba que me retirés, porque podíam rebre alguna bala del públich, no de la tropa, que no va disparar, porque aquesta era l'ordre que tenfa.

Haig de fer notar qu'allavors era Capitá General de Catalunya en Blanco, qu'había respost de restablir l'ordre sense disparar cap tiro; y en Blanco tenfa molta influencia á Madrid. Si ell hagues estat á la Capitanía en 1902 segurament no s'hauría vessat tanta sanch y... potser gens...

La tropa, tant despreciativament calificada per en Lerroux, ell que se proclama á tot hora defensor del exércit, te de ser defensada per un catalanista.

Y ara ve la infamia colossal.

"Ni siquiera se les movió el alma á compasión cuando los obreros eran atormentados en Montjuich, cuando eran asesinados en la Barceloneta, cuando la "supremacia del poder militar" condenaba á penas atroces, por delitos de imprenta, á obreros como Clariá Soler y otros."

Aquesta cantarella ja fa massa temps que dura y es hora de que s'acabi.

Per de prompte alla va un article de *La Renaixensa* (únich diari catalanista en aquell temps) publicat en 29 de Desembre de 1896, cinch mesos avans dels fusellaments, en plena suspensió de garantfas y estat de siti.

"Continuém rebent cartas dels presos de Montjuich refermantse ab sa innocencia.

No sabem á quin punt estém d'aquesta qüestió, de la que tant s'ha parlat, á Madrid y á diferents capitals del Extranjer.

La reserva de las Autoritats, per un cantó y la circumstancia de trovarnos en estat de siti, lligan molt de mans als que voldriam tractar ampliament de la forma en que s'ha celebrat el Concell de Guerra.

Lo que si s'hi ha de desitjar es que s'esbrinin per qui correspon, las queixas que denuncián els detinguts. Un prés, més ben dit, un condemnat ha de tenir sempre qui

per ell s'interessí, perquè l'home està sempre subjecte a error y fora dolorosíssim una equivocació

Y de que la justícia humana ha fallat una y cent voltes erradament, ho saben de sobras tots els homes de lleys, sobretot de causes en que hi apareixin molts complicats.

Recordém que en aquesta época de terror y d'exaltació neuròtica, se comensá á escriure la causa y que baix la mateixa exaltació del públich se seguí escrivint; que la premsa, dematí, tarde y vespre hi prenía carta en tot y res d'ella sabía: recordém que atiava á la policia y als jutjes, á aquella animantia á fer agafadas y á n' aquestos á que escrivessin forsa, que seguissin escrivint nit y dia.

Y ab tot aquest recort á la memoria, preguntém: dada la manera de ser de la societat actua, dada l'influencia dels diaris, no es facil que els que'ls diaris suposar condemnats á penas diferents, n'hi hagi un ó diferents d'inocents del tot; algú que á no ser la bomba dels Cambis Nous, hauria dormit tranquil á casa seva?

N'hi ha que no poden sentirne á parlar d'aquestes cosas. N'hi ha que al indicarlos aquesta possibilitat, responen que també son innocents las víctimas y que'ls exaltats no s'hi amoinan gaire. Donchs per lo tant, per aixó cal parlarne. Perque la societat per horror, per erros possibles en l'humana justícia, no'afageix una plana més á las nostras desdixas.

Prous ne jauen d'innocents als fossars de Barcelona

Tenint en compte que estavam en estat de siti y ab suspensió de garantias, era impossible dir més.

Y ara que busqui en Lerroux un article semblant ab aquella data, en qualsevol diari de Barcelona.

Pero encare hi ha més y es la enérgica campanya del setmanari catalanista *L'Avenç* en favor dels condemnats de Montjuich. Ma falta de llibertat m'impideix procurar-me'ls números corresponents, pero jo li prometo aixís que surti no descansar fins á trobarlos, pera plantarlos devant dels nassos dels calumniadors del catalanisme desde las columnas de *La Tralla*.

Avuy com á aperitius s'haurá de contentar ab las següents ratllas d'un folleto titolat *El Mal del Separatismo (?) Catalán*, firmat per un Sr. Altozanos, catalanóphobu com en Lerroux, pero de distinta manera. Llegeixin lo que diu sintetisant la conducta de la nostra premsa en aquella ocasió.

"Este grupo de genios en formación proclamó el separatismo y defendió no las bases de Manresa, sino los anarquistas que estuvieron encerrados en el castillo de Montjuich."

¿Que li sembla al Sr. Lerroux?

Y consti que els catalanistas al iniciar aquesta campanya quan tota la premsa de Barcelona estava encara entusiasmada ab el resultat del procés de Montjuich y se demanava un ascens per en Portas, per en Marzo y per en Canales, á qui proclamava'ls héroes del día, no ho feyan ab miras interessadas; al revés del Sr. Lerroux, no van fer servir el procés de Montjuich d'escambell per enfilarse al sitial de Diputat.

Son únich móvil era la sed de justícia, el desitg de que la societat escupís de son si als butxins que la deshonoravan.

Encara que el Catalanisme no tingués més títol de gloria, qu'aquesta brillant campanya, completament desinteressada en favor de la classe obrera, ja'n tindria prou, perquè may ningú pogués dir que'ls seus homes son contraris ni á la llibertat, ni á la justícia ni al esparidament de totas ideas.

També es fals que 'ls periódichs catalanistas no se ocupessin de la qüestió de la capella protestant. *El Poble Catalán* en son número corresponent al 11 de Septiembre ne parlava, com també del concell de guerra á que va haber de compareixer el cabo protestant Indalesio de la Corunya, qüestió que per cert va

ser tractada á correccuyta, purament per com promís, pels mateixos diaris qu'omplían columnas senceras parlant de la capella protestant.

Repassi també *La Tralla* d'aquells dias y veurá com hi trobará alguna cosa.

Y lo mateix altres periódichs catalanistas que no tenían res que veure ab las sagristias, com ell suposa.

Y consti qu'aquesta frase no la dich ab ánim d'ofendre á ningú, puig no som fanáticos, y considerem que l'amor á Catalunya tant el pot sentir el capellá com el que no ho siga; el católich com el protestant, el rich com el pobre.....

Y á propósit, ¿á quinas sagristias se refereix?; perquè las capellas protestants també en tenen de sagristias. Veyam si ara ens sortirá ab el *quento* de que els adeptes els buscavam en las sagristias protestants.

Y pregunta, referintse al atentat contra en Maura y a la manifestació contra *La Publicidad*: ¿Qué hicieron las clases conservadoras? Jo li contesto: me té sense cuidado lo que fessen las clases conservadoras. Torna ell: ¿Qué hizo la Academia de Jurisprudencia? Contesto jo: no' huij de fer res de lo que fes l'Academia de Jurisprudencia. Torna á preguntar: ¿Qué hicieron los clericales? Torno á contestar: me té sense cuidado lo que fessin els clericales. Torna ell: ¿Qué hicieron los catalanistas. Estaban en la Academia de Jurisprudencia y en la procesión de los muertas. Su prensa no protestó contra tales salvajadas. En quant á l'Academia de Jurisprudencia ja li he dit que no'n tinch de fer res puig no es cap centre catalanista; en quant á que á la manifestació hi hagués catalanistas, es fals, y en quant á la premsa catalanista lle gueixí lo que deya el número 26 de *La Tralla*.

"LA TRALLA que milita dintre del Catalanisme que es essencialment democrátich y respectuós ab tots los modos de pensar; no pot menys que protestar del acte per uns senyors verificat en contra de un diari, encare que aquest diari siga tant enemich de Catalunya y de la seva llibertat com ho es *La Publicidad* y'n protesta per que considerém que l'esmentat acte desdiu d'aquesta gent mal anomenada del *orden* que ab la excusa de donar gracias á Deu per haver salvat (segons ells) la vida de un home, no tenen inconvenient, en nom mateix d'aquet *orden*, en demanar la mort per altres homes que, serán tot lo miserables que's vulgui, pero que tenen dret á la vida"

!Quina diferencia d'aquest parlar á n'el seu, cada vegada que han sigut atropellats els catalanistas! Tanta, com n'hi va d'homes de sentiments demócratas y avensats, com nosaltres, á n'els déspotas d'ánima reaccionaria, com ell.

Y queda perfectament probat, que de tot lo que afirma en la primera part de son folleto, no hi ha una sola paraula de vritat. Are aném per las altras.

Marcel RIU.

*****

Crónica Comarcal

Llinás

D' un repugnant crim havém de donar compte.

Ja feya dies que el senyor Codolá estava anguniós per la desaparició del seu pare, el conegut propietari, don Joan. Vetaquí que fetes varies enquestes y no donant cap resultat un dia estant ab el masover li va cridar l'atenció, l'insistentment d'aquest de que anés al hort pera parlar ab ell. Tant va insistir que arrivá á possehirse del senyor Codolá l'idea de que 'l tal masover havia assassinat á son pare. Prengué peu l'idea á causa de que dit masover estava en coneixement de que 'l vell Codolá havia de cobrar un d'aquells dies 5,000 duros, arrivant á sospitar que la codicia l'ha

via induhit al crim. Fetes les oportunes indagacions la guardia civil trová el cadávre en un pou que serveix per dipósit de glas, y incontinent foren presos el masover y la seva dona, la que confessá que un dia li digueren que baixés al celler per veure una bota que s'havia espatllat. Un cop s'ajupí, ella li tirá un roch gros al cap que 'l feu caure, exclamant:

— «Vos donaré 500 duros si no'n mateu».

Ni aixó hi valgué. A un cop en seguí l'altre y després el remataren á cops de destrál.

Tal crim ha produhit fonda impressió en aquest pacífich vehinat.

Caldas.

Diumenge va celebrarse ab gran solemnitat la festa del Corpus. Al matí, ofici ab assistència de les autoritats, y á la tarde á les sis la tradicional professó que va esser lluidíssima per la nombrosa y distingida concurrència que hi va pendre part. Doném la mes coral enhorabona al pendonista que va esser de dita processó, nostre particular amic en Joseph Cuspina qui va poguer veurer en aquell acte les moltes y verdaderes simpatis de que gosa en aquesta població. A la nit, y en obsequi del pendonista als assistents á la processó va tenir lloch un gran ball en el «Cassino Caldense», qual saló estava espléndidament il·luminat y adornat y plé d'hermoses y simpátiques sonyoretetes. La orquesta d'aquesta vila á quin cárrech anava el programa del ball, va estar á gran altura, executant un escullit repertori, essent molt aplaudida y tenint de repetir alguns ballables.

S'han cambiat ab gran acert les hores d'arribada dels trens en aquesta vila, que son: arribada: 6'22, 11'1, 4'1 y 7'27, sortida: 4'54, 8'9, 2'53 y 5'54.

Preus que regiren en l'últim mercat: ous, 1'10 pessetes dotzena; monjetes, 3 pessetes quartá; patates, 7 pessetes quintá; pollastres, de 7 á 9 pessetes parell; gallines, de 12 á 15 pessetes parell.

Granollers.

Sessió del Ajuntament.—A la del divendres de la setmana passada, de segona convocatoria, el regidor senyor Xiol hi presentá una proposició firmada per ell y els senyors Estrany y Massana, demanant que la Corporació acordés la compatibilitat dels cárrechs de regidor y de representant de la Companyia Arrendataria de Tabachs. Donada lectura á la proposició, en la que 's detalla la manera de com els caciquets han fet servir al senyor Montañá, regidor electe en les darreres eleccions, el senyor Estrada diu que entén que no pertany al Ajuntament tal declaració y que per sobre d'ells n'hi ha d'altres que deuen resoldre aquest assumpto.

El senyor Estrany defensa la proposició, posant primerament en coneixement que es d'exclusiva competència de la Corporació Municipal el resóldreho. Diu que les R. O. del 12 y 27 de Juliol de 1872 senten que compet primerament als Municipis y allavors á les Diputacions la resolució de la compatibilitat ó de incompatibilitat. Remarca que sembla que hi ha algú, interessat en que'l senyor Montañá no prengui possessió del seu cárrech, cosa més de dordre per quan la competència de dit senyor en assumptes administratius corre parelles ab la seva intatxable honradesa. Diu que s'haurien de deixar apart miserias de capelleta dels qui fan al senyor Montañá el blanch dels seus tres.—En aquí, essent inoportuna la contesta que fá l'Alcalde, quan encare está el regidor dihent en l'ús de la paraula, aquest li pica els dits ab molt salero, remarcantli que ell feya ús del dret que li havia concedit y que entenía que 'l President cap dret té á intervenir en el dabat, tallant la paraula al qui la té donada, y que cas que 'l Alcalde vulgui discutir ha de deixar la Presidencia y baixar al banch dels regidors.—Acabá el senyor Estrany demanant al Ajuntament la votació favorable á la proposició. El senyor Alcalde, violentment no deixa fer tal votació, ni mes discussió sobre l'objecte. Allavors els senyors Xiol, Estrany y Massana fan constar la seva protesta al acta....

Es verdaderament censurable el procedir del senyor Estrada en aquest assumpto. Encare que ell s'escusi en que altres l'han de resoldre y no l'Ajuntament, cau en la més gran de les contradiccions perquè ja sab éll que si el senyor Montañá no ha pogut anar á les sessions éll li impedí en un ofici que li enviá avans de la constitució del primer de Janer. Per lo tant si l'Ajuntament no hi ha de tenir intervenció ¿perqué s'hi ficava? Culpa d'ell es exclusivament, culpa d'ell y dels regidors que en la sessió passada ab el seu silenci comportaren el procedir del Alcalde.

D'aixó se'n diu fer planxes y papers ridícols senyor

"EL NORTE"

Companyia Anónima de Segurs
contra incendis

CAPITAL SOCIAL 5.000.000 de Ptes.

Agent: Ramon Raméntol.—Lletjós, 31.—GRANOLLERS

Banch de Préstems y Descomptes

de Barcelona

Sucursal à Lleyda y Vich

Caixa Ausiliar a Granollers: Palma, 19.

Compra y venda de valors y monedes.—Descompte de cupons.—Cobro y negociació de Lletres.—Giros pera tots els payssos.—Ordres de Borsa pera Espanya y Extranger, etc., etc.

Imprempta "La Industria"

de

JAUME JOSEPH

Santa Ellsabet, 3.—GRANOLLERS.

Treballs econòmichs pera 'l Comers y la Industria.

Material modern pera obres y revistes.

Especialitat en esqueles mortuories.

Banch Vitalici d' Espanya

Segurs de Vida

Capital Social.	Ptes.	15 000.000
Reserva en 31 Desembre 1903.	"	17.638.509
Capitals assegurats desde la fundació de la Companyia fins á 31 Desembre 1904 .	"	447.209.151'76
Pagat als assegurats fins á igual fetxa.	"	39.758.545'62

Aquesta Societat se dedica á constituir capitals pera la formació de dots, redempció de quintes y demás combinacions análogas, rendas vitalicies, immediates ó diferides y compra d' usu fructes y nues propietats.

Domicili Social: Ample, 64.—BARCELONA.

Delegació á Granollers y son partit: Carles Guimerá.—Plassa de la Corona, 5.—GRANOLLERS.

Publicacions ESTVDIS

Edicions Populares

HISTORIA DE CATALUNYA

Recopilació y resúm de totes les publicades per eminentes historiadors fins á la fetxa.

Desde'ls temps primitius fins al meeting de solidaritat catalana, celebrat á Girona el dia 11 de Febrer d'aquest any.

Obra d'estudi y propaganda.

Redacció á carrech de coneguts literats catalans.

Mapes y grabats.

Quaderns dezenals de 16 planas á 10 centims.

S' admeten suscripcions en l'Administració d'aquest pe riódich (carrer de Lletjós, 31.—GRANOLLERS).

SASTRERIA DE

J. GUASCH

Plassa del Bestiar, 42.—GRANOLLERS.

Tinch la satisfacció de participar á mos clients y al públich en general haver rebut els géneros de la temporada d'istiu.

Trajos desde 40 á 100 pessetes

PROMPTITUT, ECONOMIA Y ESMERADA CONFECCIÓ

Agencia general de Negocis

DE

MANEL TORT. — Plassa de la Corona, 6 — Granollers.

Aquesta casa, s' encarrega de la tramitació y despaig de tota classe d'assumptes Judicials, Administratius y particulars; Representacions, Procures, Comissions: compra, venda y administració de tota classe de propietats, cens y dominis; préstems hipotecaris y en lletres; cobro de crédits de totes procedencies; Altes y Baixes de Contribució: Reclamacions; Redempció y venda de Cens; Procediments executius pera totes les Corporacions, Entitats y Oficines autorisades; Liquidació de drets Reials; Associació y expedients de quintes; Serveys y treballs especials pera 'ls Ajuntaments y Secretaris; etc; etc.

Tractes y honoraris convencionals.

Abonats de varies classes ó tarifes.

El Problema Catalán obra escrita pel diputat provincial don Francisco Pi y Sunyer.—Preu: 30 céntims.—Se ven á l' Administració d' aquest setmanari. (Lletjós, 31.—Granollers).

Disponible